

ASZÁNTÓ

GRÓFIZETÉSI ÁRA
A kifizetésben átvéve,
10 fillér
Külföldre hordva,
20 fillér
Külföldre postán szállítva,
24 fillér
Egyes szám ára 12 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 182. szám. Nagyvárad Csütörtök, 1917 augusztus 9.

Megint fát vág a tanács.

Nagyváradon azzal kezdődik minden park, sétányültetés, hogy kivágják a fákat. Hogy a főmérnök ur vonatkozómódját kövessük, külföldre megyünk, Párisba, ahol ha a Bois-ban egy új sétányt építenek s egy szép fa esik az útból, hát akkor az utat tervezik másfelé. Bécsben is, Münchenben is, Drezdában is. Nagyváradon kivágják. Most a Rulikovszky-uti fákat akarják kivágni Barbárság.

Mi baj van a Rulikovszky-ut fáival, miféle indok huzódik meg a háttérben?

Köztérünk maholnap tönkremennek, a Schlauch-téren a fák ritkulnak, fájdalmas abba a sivatagba menni. Ha Bunyitay Vince püspök tudta volna, milyen szomorú hely lesz a róla elnevezett liget, amelynek fái elnyűtte a esibészhad meg a gondatlan kezelés, (nem-kezelés), valósággal megfojtotta a platánokat a hurok-kötés, inkább kiállott volna az utas sarkára s a jövő-menőknek osztotta volna ki a ligetre fordított pénzét. Ott is azzal kezdték a parkozást, hogy kivágták a nagylombu fákat. Nemsokára kivághatják az új ültetések is. Szürnyűség odamenni, por és sivárság a liget.

És mi van a Rhédey kerttel? Park az, liget az, vagy cserjés, amelyben züllött had huzódik meg? Rhédey gróf egy „kertet“ hagyott a városra, amelyet fenn kell tartania, hiszen az ör-utcai generális ház jóvedelmét erre és nem másra kellene fordítani, mert erre hagyta a nemes gróf. Attól tartunk, hogy a közalapítványi ügyigazgatóság bele-

szólhat a dologba s az alapítványt visszaadhatja eredeti rendelkezésének.

Azt mondják, nincs munkaerő. Dehogy nincs. Ad a katonaság, csak kérni kell, a rendbentartásra. Az, hogy „háboru van“ nem mentesség, a háboru miatti nem kell tönkre-menni mindennek. A Széchenyi-téren az ügyészségi fogház előtt van egy kis tér, ezt az ügyészség tartotta rendben, míg egyszer a polgármesternek eszébe jutott, hogy jaj, a kincstár ezzel a rendbentartással elbirtokolja azt a területet s városi kezelésbe vette. Tessék megnézni, milyen a kezelés most.

Vagy nézzük meg az Ezredévi-Emlékteret. Az ültetvények kerítése széttördelve, a pázsit letiporva, katonák és konyhasszemélyzet buvóhelye lett belőle, ahová — a város közepén — este nem járhat sétálni az uri közönség. Szacsavay szobra undorral nézhet erre a köztérre.

A Rulikovszky-ut gyönyörű, év-

százados fasorához nem mert még eddig nyulni a pusztítás. Ha halottainkat látogattuk, szép, árnyas fák alatt járhattunk ki hozzájuk. Egyik-másik fa itt-ott kivészett, azt ugyan nem igen pótolták, de a fasor még így is szép volt. Szép? Nosza fejszét neki!

Kivágni, azt tud a tanács. Még azt is pusztítja, amit a természet alkot a lakosság egészségére. Annyi ereje nincs, hogy a katonasághoz forduljon munkaerőért s a meglévő megmentsse a pusztulástól. Hanem nekimegy a Rulikovszky-ut fasorának is. Mire kell ez s mire jó ez a favágás? Szenvedély ez?

A mai közgyűlés fog dönteni ebben az ügyben. Reméljük, nem a favágó, hanem a jó izlés szempontjából. Nem fosztják meg a várost utolsó természeti szépségétől, hanem ellenkezőleg: kötelezni fogják a tanácsot a köztérnek fentartásáról való gondoskodásra.

Kerenszkinék nem engedelmeskedett a Balti flotta.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Balti flotta parancsnoka megtagadta Kerenszki azon parancsának teljesítését, hogy a fellázadt kronstadti hajókat angol tengeraltjárókkal bombázza. Ennek ellenére Kerenszki két buvárhajót küldött angol legénységgel a kronstadti lázadók ellen. Az egyik buvárhajó aknára futott, a másikat elsüllyesztették. Mindkét buvárhajó legénysége a vízbe fullt.

Az antant Besszarábiát és Moldovát félti.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Pétervárról jelentik: Bruszilov térfolyását az ellenség megsemmisítette. Az orosz és oláh front jobb szárnyát az ellenség visszavonulásra kényszerítette. Vannak, akik nem tagadják az előretörés jelentőségét. A francia sajtó számol annak a lehetőségével, hogy Besszarábia gabonakamaráit az ellenség el fogja foglalni. Moldovában is ugyanattól tartanak. Az a vélemény, hogy ennek megakadályozására a Szereth vonalig vonuljanak vissza.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó keilmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Allandó újdonságok kész női confectione alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

A magyar nemzet nagysága.

Irta: dr. Molnár Imre nyug. jogtanár.
— Negyedik közlemény. —

Széchenyi István, Kossuth Lajos,
Deák Ferenc.

A mult század magyarságának a 3 tipikus képviselője, hazánk mult századbeli politikájának irányítója, bármely nemzet állami életének fénylő csillaga lett volna. E 3 név ragyogja be közéletünk a éveses időszakát a magyar államnak megsemmisülésével küzdő hajóját a 3 magyarnak hazafiúsága és bölcsessége vesette a viharos révpart felé.

Széchenyi István

az európai látókörű politikus, a magyar politikai és gazdasági élet legalaposabb ismerője. Ő a magyar nemzet gazdasági elmaradottságát sokszor a maró guay fegyverésről ostromló műveiben (Hitel, Kelet népe, Ein Blick auf den unyernen Bückblick) nemestét a veszélyes leharagból kiragadói s azt a sikereket biztosító gazdasági munka erősebb felharolására igyekezett buzdítani. Iratainak sokszor kellemetlen ostromospáival sokakban erős ellenérzést vált ki, de mint egy kiengeszteléstől kimondja a nagy szót: „Magyarország nem volt, hanem lesz.“ Nagy emberünk a vigasztaló jóslatát a nemzet lelke szárnyain emeli és millió és millió magyarnak már már csüggedő lelkében feltámad újból a boldogító hit a magyar nemzet nagysága iránt. Széchenyit a legnagyobb magyar címmel tisztelt meg a nemzet, az ő emlékeit, a nagy nemzeti kasszában évenként megtartott Széchenyi emlék ünnepélyével kívánja örök időkre ábrán tartani. Nagy elméjét a hazája sorsán aggodó magyar lélek rémes víziója sötétítette el.

Deák Ferenc.

Mit mondjak ő róla, a haza bölcséről, a magyar Washingtonról? Ő oldotta meg a magyar nemzet háromszázados viszálját királyával. Ő a megteremtője a 67 es alapnak, a magyar haza békés fejlődése szilárd talajának.

Amily egyszerű polgári életében, oly magasan áll jellem nagyságában; akit megjutalmazni még király is szegénynek tartotta magát, de kinél hűségesebb alattvalója nem volt nemzetében. Az országházában széke üressen maradt, nem tartván a nemzet senkit méltóknak megüresedett helyének betöltésére. A politikai élet mestere rajzolója, az 1861. és 1865. országgyűlés feliratai a nemzet közkincesei s a politikai hatalom mesterművei közt foglalnak helyet.

Tanuja voltam 1868 ban Deák Ferenc egy országgyűlési beszédének az osztrák államadósság egyrészének elvállalása tárgyában: „Mint hibát ismerem be — mond — a nemzet színe előtt, hogyha 1848-ban az osztrák kormány követelését (bár jogosulatlán volt az) mervezen vissza nem utasítottuk s egyrészt az akkor is adósságtól fuldokló Ausztria terheinek megunkra vállaltuk: talán a szabadságharcot s annak összes szenvedéseit elkerülteztük volna.“ A mervev jogi álláspont helyett a politikai eszély mellőzése nek véres következménye.

Minden államférfiul nagysága mellett a leggyermekiebb kedély ő. Megfigyeltem a Ház ülésén alatt, a legnagyobb világ köze

pette mint hurogatja az előtte ülő Csengery Antal haját, s mint örül, midőn Csengery (engedve a nagy ember dírejkodásának) csak az ötödik hurogatás után leplezi le a hurogatót.

A széke előtti asztalán levő névjegytartó rézkeretét egyik oldalán felszakítva egy egész órán át névjegyének a kifeszített rézkeretbe való bedobásával babrál s midőn végre sikerül a nagy művelet; arra mint egy gyermeké felvidul s gyermekeke siker örömtől.

Nem hagyhatom megjegyzés nélkül ama nagy mondását, melyet a nemzeti s keresztusi temetőben levő mauzóleumának falára véstett: „Jobban kell szeretni a hazát, mint gyűlölni az ellenséget“. Mily kiáltó szózat ez a jelen gyűlölködő nemzeteknek, hogy jobban tartsa tiszteletben köbe vésett szótát legnagyobb emberének.

Kossuth Lajos.

A világ nagyságát közt is kimagasló nagyság. Hírlapi cikkei, gyűjtő érveléseire megessünk nélnak a jobbágyság, szabadság és egyenlőség leas a magyar nemzet minden tagja; midőn megelőzőleg Estvós báró hatalmas, történelmi rajzai a Falu jegyzőjében és az 1814. évi parlamenti rászólás felírásában megadták már annak megelőzőleg a kegyelemelőzet.

A politikailag jogosult nemzet kezdeményezésére; a földmegváltás terheinek csak nem teljes magára vállalásával oldja meg az uralkodó osztályt az a kérdést, melyet más nemzeteknél csak véres küzdelmek visznek diadalra.

A rendi világnak sokban igazságtalan, kegyetlen leírása az új nagyságok által, méltó jutalom az áldozatkészség s dicső eslekedésért.

Kossuth politikája merész; talán nem számol eléggé a nemzet erőviszonyaival; a 3 százados helyzet folytán a magyar nemzet hátrányára kialakult kedvezőtlen helyzettel. Széchenyivel szemben a merész megoldás embere, a kockázattól sem rettenve vissza; pedig Deák mondása: „mindent lehet kockára tenni csak a hazát nem.“

Kossuth Lajos a 19 századnak ellenmondás nélkül elismert legnagyobb szónoki nagysága. Szónoklatának fölül mulhatatlan varázsszárazával viszi a nemzetet az általa kidöntöt elők felé, midőn a képviselőiás felemelkedik, hogy megzavassa a hazának harcosait a szavadvály keltés alig fokozható páthoszával mondja: „Ez pedig leborulás a nemzet nagysága előtt“. Az angol nyelv teljes bitorában bejárja Angliát az új Világot, s szónoklata ragyogásával bámulsába ejti minden hallgatóját; úgy hogy a Kossuth név varázsa a 3. nemzedék leletét is fogva terja Amerikában.

Nemzete Kossuth apának címével ideál nevét, s temetése alkalmával kifejtett nemzeti gyászunk mélységét nincs nemzet, mely azt utánozni tudná. A ki a temetést látta, egy pillanatra összeesve láthatta a magyarság zászurait, vagyis osztály különbég nélkül a bánat mérhetetlen keserűségét egyesít lélekkel szíva.

* Ujságkihordónóket felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

* 140-es cukorka, esokoládé áru, likőrök, konyak, tórköly, salivorium, seprő, rumok, borok, gyümölcsök (1/2 kgr. üvegben) nyomban és kissinyen kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

Ügyvédek és magántisztviselők szövetkezete.

A megélhetés nehézségei legjobban sújtják az ügyvédeket és a magántisztviselőket, akiknek még a háboru előtt megállapított csakély jövedelemből kell megélniük a mai rettenetes drágaságban.

Az állami tisztviselők már mind szövetségekben csoportosultak, hogy lehetővé tegyék tagjaiknak az élelmezési cikkeket beszerezését s a szövetkezetben tömörülés lehetővé teszi azt is, hogy állami támogatás mellett a olcsóan szerezzék be a szükségességeket.

As ügyvédekről és a magántisztviselőkről azonban még eddig gondoskodás nem történt. Holott különösen a magántisztviselők nagy kontingenst képeznek, akiknek szövetkezetben tömörülése nagy anyagi előnyöket jelentene számukra. Azért szivesen szunk helyet az alábbi felhívásnak, melynek célja szövetkezetben tömöríteni az ügyvédeket és a magántisztviselőket.

A megalkítandó szövetkezetbe azonban beléphet bárki, a társadalom bármely osztályából, mert az a cél, hogy a társadalom minél szélesebb rétegeit bevonják a szövetkezetbe. Ugy az ügyvédek között, mint a magántisztviselők között bizonyára sokan fognak akadni olyanok, akik egy szövetkezet ügyeinek ellátására kiválóan alkalmasak. A szövetkezet megalakítására ma délután 6 órakor lesz az előértesztet az ügyvédi kamara helyiségében, melyre mindenkit szivesen látunk. Eerre vonatkozólag vetjük a következő felhívást:

Felhívás. Kérem az érdeklődőket, hogy az Ügyvédek és Magántisztviselők fogyasztási szövetkezete megalakítása végett előzetes értekezletre az ügyvédi kamara ülés-terében (Ritók Zsigmond utca 1. szám, ügyvédi kamara épülete) dr. Papp Károly ügyvéd ma, csütörtökön délután 6 órakor minél többben megjelenjen sziveskedjenek.

A városi tisztviselők és tanácsosok kérelme. A nagyváradi városi tisztviselők és tanácsosok, mint már említettük, szövetséget alakítottak helyzettük javítása céljából. A szövetség két beadványt intézett Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyekben kéri, hogy utalják ki a szövetség tagjai részére az évi tüsifa és élelmezési szükségletet s annak árát 12 hónapi részletben vonják le fizetésükből. A városi tanács tegnap foglalkozott a beadvánnyal s az élelmezésre vonatkozó beadványt az élelmezési ügyosztálynak, s tüsifára vonatkozó beadványt pedig Komlóssy József gazd. tanácsosnak adták ki, hogy tegyenek jelentést arra nézve: áll-e a kért cikkekből megfelelő készlet rendelkezésre és adjanak véleményüket, hogy miként gondolják a kérelmet elintéztethetőnek.

Fürdő ruhák lüster és kretonból.
Fürdő tricók és uszó nadrágok.
Fürdő kalapok és cipők.
Fürdő köppenek és lepedők.
Utazó cikkek. Kosarak, bőröndök.
Mosó kelmék. Grenadinok és selymok.

Legnagyobb választék! Olcsó szabott árak!

CZILLÉR IMRE

Nagy ruháza, Nagyvárad.

Ujabb sikerek Foksanitól északra.

Keleti harctér. Budapest, augusztus 8. (Hivatalos.) Foksanitól északra német csapatok erős ellenséges ellenhatással szemben is kibővítették tegnapelőtt kivívott sikerüket.

Az Erdély ellen indított román-orsz. tehermentesítő offenzíva ismét a Putna és a Casinu patak mentén történt több elszigetelt sikertelen előretörésben jutott kifejezésre.

Gyergyótölgyestől északra osztrák-magyar haderők az ellenség részéről szívesen védelmezett több magaslatot foglaltak el.

Bukovinában és Kelet Galiciában a tegnapi nap aránylag nyugalomban telt el.

Olasz harctér. Budapest, augusztus 8. (Hivatalos.) Nincs jelenteni való.
A vezérkar főnöke.

Amerika a monarchia és Németország szakítását reméli.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A „Morningpost” című angol lap értesülése szerint Washingtonban úgy tudják, hogy a monarchia szívesen békéltetné, de Németország ennek ellene van. Arról is beszélnek, hogy Ausztria-Magyarország között torzalkodás folyik. Ausztriában nagy szükség uralkodik, továbbá Ausztria német befolyás alatt nem meri a szövetséget felbontani, míg nem biztos benne, hogy Németország belügyei annyira kétségbeejtők, hogy szakítás esetén Németországot teljesen veszélytelenné tessék. Amerika a monarchiával szemben küggezési politikát folytat s reméli, hogy ez a politika a monarchiának Németországgal való szakítására és azonnali békekötésére fog vezetni.

Páris nyugtalan az olaszok miatt.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Münchenből jelentik: Párisban nagy nyugtalanság uralkodik, hogy az olasz nép belefáradt a háborúba, valamint attól is tartanak, hogy az olasz szociálisták megbuktatják a kormányt és a szociálista kormány nem riad vissza az azonnali békekötéstől.

Próbálkozások az orosz hadsereg fegyelmének helyreállítására érdekében.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Skobelev munkásügyi miniszter Besszarábia lövészárkaiban látogatást tett, hogy a fegyelem helyreállítása érdekében agitáljon. Minden igyekezetükkel megakadják akadályozni a szövetségesek besszarábiai előnyomulását, amit az is bizonyít, hogy a 70 frontbiztos közül 50 a besszarábiai frontra utazott.

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a Dnyeszter és a Pruth között egy nagy csapattest elbogyta helyét. Ezen csapattest embereit aztán gépfegyverrel halomra lőtték.

Megkezdődött a londoni antantkonferencia.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Londonban megkezdődött az antantkonferencia, amelyen részt vesznek az angol kormánytagok, ezenkívül Sonnino, Ribot, Thomas, Lord Bertie a párisi angol nagykövetség, a tengerészet és katonaság képviselői. Ma két ülést tartottak.

Uj orosz miniszterek politikai iránya.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Csernov van egyedül a Kerenszki politikája ellen, aki a Zimmerwaldista párt hívei közé tartozik. Zavinkor hadügyminiszter néhány évvel ezelőtt a terroristák híve volt és Sergej nagyherceg elé bombát vetett.

Letartóztatott orosz tábornokok.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) A Daily Mail jelenti Pétervárról: Gurkó tábornokot Pétervár erődjébe szállították Dimitrijev Ratkó tábornokot pedig letartóztatták.

Egyre dul a flandriai nagy harc.

Berlin, augusztus 8. A nagyfőhadvezér-lás jelenté:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A flandriai arcvonalon a tűzharc tegnap este ismét nagy hevességre fokozódott. A tengerparti szakaszon az angolok éjszaka pergőtűz után Nieporból nagy erővel törtek elő észak és északkelet felé. Közelharcban visszavetették őket.

Drassyban (Tiptopletől keletre) és Franzenberg között az ellenség a lövéség álltával ismételt erősen részleges támadásokat intézett vonalaink ellen. Nagy veszteségekkel itt is mindenütt visszavertük.

Arcoiban a Labassei osztag és a Scarpe között élénk tüstevékenység. Ennek az arcvonalnak több szakaszán ellen intézett angol felderítő előretörések megfiúsultak.

A német trónörökös hadserege. Az esti órákban a Chemin des Dames hegyében kiújult a tűzharc. A Mars keleti partján bessel rohamoszlopok merészes rajtaütéssel benyomultak az erősen eláncolt Uniar-erdőbe és foglyokat hoztak magukkal.

Magaslatokat foglaltunk el az Erdős Kárpátokban.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalán. Nagyobb harc cselekmény nem volt.

József főherceg vezérezredes harc-vonalán. Az Erdős Kárpátokban magyar-osztrák csapatok rohammal hatalmukba kerítették több szívesen védelmezett hegykupot a Mgr. Casinutól délre és a Lepca kolostortól északra visszavertünk újabb rohamtámadásokat.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Foksanitól északra az ellenséges vonalakban történt sikert kikötöttük. Az oroszok és a románok erős, de sikertelen támadásokat intéztek, amelyekben a foglyok beismerése szerint 12 ellenséges eszred volt részt.

Macedóniai front.

Nincs újsg.

Ludendorff, első főparancsnok.

Az orosz külügyminiszter és a román követ a fronton.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról hivatalosan jelentik: Terscsenko külügyminiszter elutazott a főhadiszállásra, ahová ugyanazon nap megérkezett Diamandi a román követ is.

Helfferich marad.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: Helfferich államtitkár hivatalában továbbra is megmarad, érdemei elismerésül a császár a vörös sas rend I. osztályával tüntette ki.

Vádbeszéd Nógrádiak ellen.

— A Nógrádi per ötödik napja. —

Tegnap az iratokat olvasták fel, minden rágalmasági és egyéb ügyet ismertető Tiszt László dr. járásbíró a Valtay József ügyész megtartotta vádbeszédét.

Elő tanu:

Ménus Sándor

csismadiamester tud róla, hogy Gerő Ármán megtartotta az Iparbiztosi állást. A csismadiák feljelentését községi határozat alapján ő szövegezte. A munkásokat a munkához való visszatérésre kényszerítve, azaz kényszer szerszámot akartak kötni. Nem tud róla, hogy Giraudnak a főkapitány nem fizette ki az Iparbiztosi díjakat. Előjárásági díjakon, sem bekezdési bírságdíjakon nem látta a főkapitányt.

Gerő Ármán: Akkor én nem volt előjárásági tanu, mikor ezek történtek.

A bíró felhívja Gerő Ármánt, mondja meg, Horn és Havas mennyi ideig voltak igazgatósági tagjai az Ujvárosi Takarékpénztárnak.

Gerő Ármán: Nem tudja.

Ügyész: Cégkivonatot kér bazzereznai a cégbizottságtól.

A bíró: Elrendeli ezt. Mi volt a Pásztor Bertalan feladategének kérelme?

Pásztor Bertalan: Évi 800 koronáért meg kellett újítani a kérelmet évente.

Nógrádi: Hlatky Endre főispán még ügyvéd korában eljár Pásztor ellen, a Kassai Giesle érdeklében, hogy ellensúlyozza a fizikát a kiesszőkötő segélyt Kassai Gieslénak.

Pásztor: Én ellene nem járt el a főispán.

Iratok és átiratok.

Felolvassák az Ipartestület átiratát, amelyben közli, melyik Iparbiztoshelyettes mikor jelent meg az ülésen. Felolvassák a kerület törvényes, mint esküdtörvényes átirat Nógrádi ellen indított büntetőperéről Szerepel ebben Pásztor Bertalan és Pásztor Ferenc, valamint az Ujvárosi Takarékpénztár által indított összes sajtóperok, amelyeket az Ujvárosi Takarékpénztár és Pásztor Ferenc visszavont a így azokat megszüntette a törvényesek.

A polgármester határozata ellen beadott felbontásra a tanács Pásztor Bertalan helyett más rendőri büntetőbírói küld ki, ezt a határozatot is felolvassák.

A polgármester átiratilag megküldi Gerő Ármán főkapitány Iparbiztosi nyugtát. A nagyváradi királyi ügyészség átiratilag közli, hogy Pásztor Bertalan feljelentésére indított sajtóperben az ügyészség az eljárást megszüntette, mert igazat írt.

Ítéletek szerepeltek ezután Nógrádi Gyula ellen rágalmasági és sajtóvadászok miatt.

Felolvassák a Pásztor—Nógrádi-sajtóper esküdtörvényes tárgyalásának jegyzőkönyvéből a bíróság kérdéseit: An esküdtek a tényállásra igennel feleltek.

Nógrádi elítéltek Fényes Endre és felesége panaszára 150 koronára, az ítéletet felolvassák.

A bíróság megállapítja az iratokból, hogy Pásztor Bertalan a 100 koronás ítéletet Nógrádi ellen 3 nappal azután hozta, mi

kor Pásztor Bertalan ellen vizsgálót sürgető cikke Nógrádiak a Kösérdekben megjelent.

Pásztor Bertalan: Arrandéva, mintha én. A bíró: Nincs mit beszélni. Így van.

Ujra egy ítélet: Nógrádi 200 koronára ítélték, mert gyűlölködés lapokat osztalott ki a tömeg közt azért, mert a rendőrök az 5 lapját kizsákmányolták az emberek kezéből, többek közt Sal Ferenc polgármester kezéből.

Kivánczik egy sajtóper, amelyet visszavontak, azó van az Ujvárosi Takarékpénztár elnökségéről, uszáról és sürgetés a főkapitány szükséges átvonásáról.

Megállapítja a bíró, hogy az ügyészség Pásztor Ferenc ellen, mint család bukába büntetést ellen vádat emelt. Az eljárás folyamatban.

Pásztor Bertalan szót kér a felmutatott egy ügyészségi megszüntetés végzését, amelyet ne akar csatolni.

A bíró: Van meghatalmazása?

Pásztor: Testvérem kért meg, hogy hozza el.

Ügyész: Majd én bemutatom.

A bíró: Itt arról van szó, hogy alkakasítás vétsége miatt emelt vádat az ügyészség megszüntette.

A vádlott kérte a vádirat felolvasását, hogy Pásztor Ferenc mint Wallerstein Aladár büntetés ellen család bukába miatt emelt vádat az ügyészség.

Az ügyész előadja, hogy a Pásztor Ferenc ellen alkakasítás, szarolás és hamis vád miatt emelt vádat az ügyészség átvonotta, tette család bukába büntetésé a a miatt emelt vádat. Kéri az iratok beszerzését.

A bíróság az ügyész által indítványozott iratok beszerzését megtagadja.

Vádlott kérte a bizonyítást elrendelni arra, hogy Pásztor Bertalan mint rendőrbíró az általa elkobzott 8 kőléve lőbákat 8 koronáért ezerszáz meg a maga számára és vettette rokonainak Kérte még Glatzer Kálmán kihallgatását, aki a polgármesternak bejelentette, hogy Pásztor Bertalan megszerelte az iratokat, akik csak úgy tudták hozzájutni a városban benyújtott esküdtörvényes ősz gőbes, ha a pórt adták Pásztornak. Glatzer ezt a világot másnap visszavonta. Kérte még a vádlott megidézését erre vonatkozólag Seilvássy Jánost és Vicsay Istvánt.

Az ügyész az indítvány elutasítását kérte.

Védő kérte a Gerő Ármán fegyelmi ügyének iratát bazzereznai.

A bíróság megtagadta az iratok beszerzését, mert csak azokban a keretekben lehet bizonyítást lefolytatni, amelyeket a bíróság már megállapított. A vádlott beadványában elő az fordultak a most indítványozottak, tehát a vád nem ezekre az állításokra irányult.

A vádlott beleegyezett a határozatba, mert belátja, hogy azok nem tartoznak a tárgyra.

A bíróság felolvasta Horn Ernő és Havas Dező esküvőjének jegyzőkönyvét. 1913-ban 10 büntető indult Horn ellen magánokirat hamisítás miatt, 1912-ben sikertelenség miatt, 1913-ban csalás és okirathamisítás miatt 5 büntető. Havas ellen 1912-ben vádosa bukába miatt volt eljárás.

A bíróság, indítványt kér Wallerstein Aladár megszerzésére, annak megszerzését az iratok tartalmából tette függővé.

Az ügyész elterzi a megszerzését, mert a tanu nagyon elfoglalt az Ujvárosi Takarékpénztárral szemben.

Védő (Wallersteinhez): Fenyogatták a Öt az Ujvárosi takarékpénztárnál a főkapitányt, mint valami mumussai?

— Mindíg a főkapitányt fenyegettek, azért voltam képtelen kiadni a portékát. Folyton a főkapitányt enleggették, azért nem akartam bevonni a főkapitány személyét az ügybe.

A bíróság elrendeli a tanu megszerzését, mert habár van sillece vád hamis bukába miatt, de vallomásaik lényege az, hogy csakúgyan tett feljelentést a értett ellen.

A bíróság felhívja a feleket, hogy tegyenek indítványt a bizonyítás kiegészítésére iránt.

Védő: Gerő azt vallotta, hogy Giraudnak kiadta a 600 korona Iparbiztosi díjat. Giraud pedig panaszkodott tanuknak, hogy pénsei nem kapott. A Giraud szavahihetőségére kérem kihallgatni Lukács Öböt, a tárnagy Francot, Juricskay Bernát, Ujgerleider Mórét pedig erre, hogy Iparbiztosi előjárásági díjakon 15 év alatt egyszer sem látta Gerő. Gerő azt állította, hogy ő megállapított Rímerttel, hogy ő megtartja az Iparbiztosi állást. Kérem annak megállapítását, hogy Gerő tett e erről jelentést irásban a polgármesterek? Kérem kihallgatni dr Cserecsenyés Bélát, aki a legysiml ügyet vezette, hogy a főkapitány védkezett-e ezzel, vagy csak most állt elő ezzel a mentő körülménnyel? Az Ujvárosi Takarékpénztár uszárólgyelke tanukat jelent be.

A bíróság a kérelmeket megtagadja, mert lényegtelenek. A Rímier és Gerő köti megállapodás a polgármester vallomásából kétségtelen. Az Ujvárosi Takarékpénztár vonatkozó adatai a hűndevi iratokból már eléggé meg vannak világítva, további tanuk nem szükségesek. Megállapítja ezután a bíróság, hogy az Ujvárosi Takarékpénztár igazgatói között vannak: Gerő Ármán, Havas Dező, Horn Ernő, Pásztor Bertalan. 1914. október 10-án Havas törölve lett, 1918-ban Horn lemondott az igazgatóságról. Gerő ma nincs törölve.

Gerő Ármán: - Nem vagyok igazgató, csatolok fogom erre a községi jegyzőkönyvet, hogy lemondtam. Szűk után a bíróság felhívja az ügyészt a vád előterjesztésére.

A vádbeszéd.

A kir ügyész: Forró napokon tárgyaltuk ezt a büntető, melyben évekre visszamenő gyűlöletből származó hasonlóan forró szenvedélyek iszának. Ennek dacára a tárgyalás menete sima volt, mert a személyes ismertetésektől. Ezt a teljes tárgyilagosságot első sorban az eljáró bíró személyének köszönhetjük. Az ő nagy fogudása megayugtatta a feleket a teljes mérsékletre bírta. Ez bátorított föl engem is arra, hogy keressem a felek között a megegyesés és a teljes nyugalmat biztosító békeesség útját, de töretve sem nem sikerült, mert a felek mindegyike teljes győzelmet akar. A vádlott alulni perekből azt a kérdést akartuk elbírálni, hogy a vádlott teljesen jóhiszemű purifikátor-e, vagy olyan e, aki egyes közbiztonságok szereplését leplezni akarja a e közben a rágalmas fertőjébe merül. Nem akrom elvitani tőle a jó szándékot, de

„Mona Lisa“ modern fényképészeti műterem

Nagy Sándor-utca 4. szám. Rákóczi-ut sarok

f. évi augusztus hó elsején megnyilt.

az a mód, ahogy a leleplezést csinálja, nem teheti őt szimpáthikusá. Pedig az 6 képességei és ügybecsélma más helyre állíthatják őt. Nem Fényes László 6, hanem bizonyos tekintetben régalmező. Olyan módját választotta a leleplezőknek, melyek az illómságot nélkülözik. Ha is, ő is a kövérdokot szolgáljuk, ebben egyes vagyunk. De a módban utaink elváltak, mert ő az igazságkeresésnek drasztikus formáját választja.

A jelen büntető elbírálásánál az új törvény azt a kritériumot állítja fel: Kellő ténybeli alappal bír-e a vádlott állítása, gondos sággal jár-e el a oly tényt állított, ami miatt a sértettek ellen a fegyelmet vagy büntető eljárást megindítható. A régi törvény a valódság bizonyításáról szól, ma csak az a kérdés, hogy az állítás kellő ténybeli alappal bír-e.

A vádlott megfelelő szellemi képességgel van megáldva a ismeri Nagyvárad ügyeit, még a hullószálakat is. Az ilyenek jobban mérlegelni kellene információit.

Avatán bizonyítja az ügyész, hogy az iparörvény megengedi, hogy a főkapitány megterhesse az iparbiztos állást a esztől kezdve is adhat másnak megbízást. A vádlott terhére csak az az állítás számítható be, hogy a főkapitány magának tartotta meg az iparbiztos díjat. Ezt azonban csak azok a tények igazolják, akik Gerővel ellenséges viszonyban vannak. Gerő védekezésére frapáns: fel lehet a tételezni, hogy egy alárán állított esemből, aki állandó pénszavarban van, elvonta azt, ami őt megillvi. A többi iparbiztosok mind megkapták illetményüket, csak Giraud nem? Horváth Géza vallotta, hogy tőle először is kért erre Giraud s a pénzt vissza is adta. Gerő jelentette fel Giraud, a bizonyára az sem kizárható volna ő, ha az igaz lenne.

A második vádpont: igaz-e, hogy az Ujvárosi Takarékpénztár a városi tisztviselők között rendszeresen utazva ügyintézési foglalkozás és a kis tisztviselőket súlyos anyagi romlásba taszította. A főkapitány igazgató volt, de kitépett, mikor még hajók nem voltak. De minos is megállapítva állattal, hogy az Ujvárosi u szora ügyletekkel foglalkozik. Azért mert felelősség van ellene, még nem szabad azt állítani róla Hora és Heras kitépnek az igazgatósból, különben is az ő büntetőeljárásait szemlélő öszefüggésben nem állanak a terékösszattárral. Még lehet állapítani, hogy az Ujvárosi szivességből folyóeltölt kölcsönt városi tisztviselőknek.

Pásztor Bartalan ellen azt állítja vádlott, hogy egy 100 K és kihárású illet kéz beszállású szülő véltvet jogerőre emelt s a vádlottat elítélte a parvozatától. De hogy Pásztor korrekttól járt el, igazolta Bancsik Bálint és Biró József.

A két sértetthez fordulva mondotta a kir. ügyész: Ez az illet a sértetteknek sem egyenl, sem hivatali repatációját nem érinti, akár felmentő, akár elítélő lesz. Mert ezek a vádak nem voltak bizonyíthatók, mert nem a valódság bizonyításáról volt itt szó, hanem arról, hogy kellő ténybeli alappal vádolt-e? A tények számdékos csoportosítása jó adag rosszasággal azt a látszatot kelő, mintha alpjuk lenne a vádaknak, de ezek számdékosan beállított tényállítások.

Az ügyész hatóság előtti régalmasában kérte vádlottakat elítélni.

A tárgyalás folytatása e hó 10 én lesz, amikor a védő terjeszti elő a védelmet.

Dr Dajka Endre nyilatkozata.

Dr. Dajka Endre a következő sorok közöttelét kérte:

1. A főkapitány azt hangosította, hogy rendszeresen hajszát indítottam ellene. En indítottam hajszát, aki akkor adtam be ellene az első feljelentést a város Főispánjához, amiódén már ellentem vagy hat fegyelmet és három büntető eljárást lett részen feljelen-

téssel, részben a feljelentéssel folyóan, részben másféle folyamatra téve.

2. Nidőzombán Nőgrádi Gyulával olyan szoros baráti viszony: tartottam és tartok fent, hogy a folyamattban levő tárgyalást megelőzőleg is körhírosid két hószap óta nem keresett fel a vele szem idő alatt egy-két ízben az utóca, egy alkalommal pedig a bíróságnál két szót is alig váltottam.

Deára azonban annak, hogy nem tartok fent Nőgrádi Gyulával gyakoriab élet közését, nem akotok vele „társas céget”, én, aki előggé ismerem a város társadalmi életét: elismeréssel kell, hogy legyek az ő nélkülözhetetlen purifikáló munkássága iránt. Tiszteletreméltó híró szájából hallottam azt a nyilatkozatot, hogy Nagyváradnak sok Nőgrádi Gyulára volna szüksége.

3. Igazságot tudom, hogy amiódén Nőgrádi Gyula a főkapitány ellen feljelentését a kir. belügyminiszter urhoz benyújtotta, egy peres ügyből folyólag még valódsággal ellenséges viszonyban állottam vele, teljesen téves téhát a főkapitány urak azon állítása, hogy én szolgáltattam abhoz a szükséges adatokat.

4. Téves állítása főkapitány urnak az is, hogy Zilahy Antal rendőrfelügyelőtől és Czeglédy István rendőrbiztosól bírótól jelen háuper folyamaton Nőgrádi Gyula számára körtem információt, hanem azért kértem, mert dr. Csorossapés Béla ú. tanácsos, fe gyelmi vizsgálóbiztos köcsöte velem, hogy a fegyelmi szóra ki fog hallgatni engem is teunképpen. Hogy a tanácsgátsámból járó kö telességemnek megindítom elözet tehessek, emlékeztetemben már kiess elhatványult adatelemet öhajottam tehát felbontani.

Nem mint a főkapitány által hangosított „társas cég” teazé telettem vallomást a bíróság előtt, hanem mint a Nőgrádi Gyula ellen indított ügyben beidévelt és vallomást telesse köcsözött tanu.

6. Minden súlyossága dacára, hogy mily kevés anyit helyestem ködében ezen iparbiztos ügyre, mi sem bizonyíthatja jobban, minthogy szem a Gerő Áron rendőrfőkapitány ellen tett igen terjedelmes fel jelentésomban felsorolt esetek között egy beid említést sem tesz az arról, sem pedig a főkapitány ellen elrendelt fegyelmi vizsgálat során esztözött részleges kihallgatásom alkalmával nem reagazkodtam ennek jegyző könyvbavételéhez. Amikor újabb köcsöti eset tek tömeges állott rendelkezésemre teljesen szükségtelemnek tartottam ezen aránylag régből köcsöti eset bizonyítását.

A főkapitány ur véleményével szemben végül nem est teríthatom „morálisértő ténynek”, hogy kihallgatásom során képes voltam öszintés beismereni a köcsötök feletlő ellenséges viszonyt, hanem az általam le mert tényekhez gyávan való öllhallgatását mindösszetém inkább annak. Ez nem mindösszetem szabálytalansággal szemben eszt azot nyugul képes fegyelmnek a főkapitány által erősen hangosított kérdése lehet az ügyben irányadó öltetem, hanem a nagyon köcsördéku ridog tényállás: az igazság.

Költözik a kolozsvári honvéd hadosztályparancsnokság.

Egy éve, hogy a kolozsvári honvéd hadosztályparancsnokság Nagyváradra költözött. Akkor Siegler Konrád altábornaggyal jöttek a kolozsváriak s vetőkevi örszgyuk Bozóky Gyula volt, aki azóta a honvédelmi miniszterium ten és nevelőtestéül ügyelnek intő- tője lett.

Tízaly egyszer már vissza akarták rendelni a kolozsváriakat állomáshelyükre, a távirat meg is érkezett Nagyváradra, azonban más intézkedés történt s a kolozsváriak itt maradtak.

Most augusztus 15-én bucsuztak el tő-

lünk a hadves kolozsváriak, akik egy év óta voltak becszállásolva nagyváradi háznál s egy évig volták igénybe a szivesen nyújtott vendégszeretetét. Volt család, amelynek egy éven át két szobáját foglalták le a becszállásoldásra napi 70 filléért, amelybe a világtit és a től fítés is bele volt számítva a többi szolgálatásuk mellett. De szivesen adia mindenké, mert honvéd tisztettről volt szó.

Most rengeteg lakás szabadul fel augusztus 15-re a lass hozzáférhető a polgári lakosság számára, tulajdonosaik pedig egy év után jövedelmözővé tehesik lakásukat, hogy a drágaságot valamiképp ellensúlyozzák. Azt a hírt, hogy az augusztus 15-ki terminus megváltoztatása iránt tanácskozások folynak, sehol sem erősítették meg s mindösszött köcsötödnék a távosásra, amely sunyi sok és kedves embert viss el térsadalmi életünkbeli, különösen Siegler Konrád altábornaggyot, akít az egész város a magyar honvédtiszt mintaképmek ismert meg és szeretett.

Az államsegélyek kiosztása.

As államsegélyben részesülőkkel közösen, hogy f. évi augusztus 1-től augusztus 31-ig esztözök államsegély kifizetések végett augusztus 13-án hétfőn a tűzoltó laktaanyában jelentkezzenek délelőt 1-1300 ig, délután 5501-től 6800-ig. Augusztus 14-én kedden délelőt 1301-től 2600 ig, délután 2601-től 2800-ig és 6801-től 7800 ig. Augusztus 15-én szerdán délelőt 2801-től 3000 ig, 3201-től 3600 ig, 4001-től 4200-ig és 7801-től 7900 ig, délután 3001-től 3200 ig, 3601-től 4000 ig és 7901-től 8500 ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőt 4201-től 5500 ig, délután 8501-től 9500-ig.

Házipénztár: Augusztus 13-án hétfőn délelőt 1-200 ig, délután 5501-től 5700 ig. Augusztus 14-én kedden délelőt 1301-től 1500 ig, délután 2601-től 2800 ig. Augusztus 15-én szerdán délelőt 7801-től 7400 ig, délután 7901-től 8000 ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőt 4201-től 4400-ig.

Adópenztárnál: Augusztus 13-án hétfőn délelőt 201-től 500-ig, délután 5701-től 6000 ig. Augusztus 14-én kedden délelőt 1501-től 1800 ig, délután 6801-től 7100 ig. Augusztus 15-én szerdán délelőt 2801-től 3000 ig, délután 3001-től 3200 ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőt 4401-től 4700 ig, délután 8801-től 8900 ig.

Tűzoltó laktaanyi segély penztárnál: Augusztus 13-án hétfőn délelőt 501-től 900-ig, délután 6001-től 6400 ig. Augusztus 14-én kedden délelőt 1801-től 2200 ig, délután 7101-től 7500 ig. Augusztus 15-én szerdán délelőt 3201-től 3600 ig, délután 3601-től 4000 ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőt 4701-től 5200 ig, délután 8901-től 9500-ig. Augusztus 17-én pénteken délelőt 9501-től 9308 ig.

Kert-utcai fogyasztási adóhivatali segélypenztár: augusztus 13-án hétfőn délelőt 901-től 130-ig, délután 6401-től 6800-ig. Augusztus 14-én kedden délelőt 2201-től 2600 ig, délután 7501-től 700 ig. Augusztus 15-én szerdán délelőt 4001-től 4200 ig, délután 8001-től 8500 ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőt 5201-től 5500 ig délután 8501-től 8800 ig, sorszámmal ellátott egyenleket fnyje fizetni.

Hogy a kifizetés fenntakadását ne szenvedjen, minden egyes államsegélyezett tartozik magával hozni váltópenzt és azt a kifizetés alkalmával a pénztárnál beváltani. Mindezek, akik az államsegély könyvrt a fenntebb jelölt sorrendben a kifizetési napokon meg nem jelennek, azok államsegélyseket csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.

Juricskay Barna, pénz- és adóügyi tanácsos.

Házbérfillér a vízdíjak után is.

Egy rókról két bőrt.

Annakidején nagy visszatetszést keltett, hogy a háztulajdoncsook házbérjövödelmének megadóztatásánál nemcsak a házbérjövödelmet, hanem a lakók által fizetendő vízdíjat is adó alá vonták, holott ez nem jövedelmez a háztulajdoncsook, mert azt teljes egészében be kell fizetni a városi pénztárba. Így csak teher a vízdíj a háztulajdoncsoara, amely után még adót is kell fizetni.

Ezt a példát akarja most követni Nagyvárad városa a házbérfillérekkel.

Most írják össze a házbérfillérek kivételének alapjául szolgáló hátszereket.

Az ösztöriánál egyik ösztöri csak tisztán a házbért, a másikat a vízdíj és ösztöri illeték hozzászámításával tünteti fel a házbért.

Utána járunk a dolognak a városi adó hivatalnál a azt a felvilágosítást kaptuk, hogy nemcsak tisztán a házbérek, hanem a vízdíjak és a ösztöri illetékek után is kivetik a házbérfillért.

Ez igazságtalan s erre bizonyára nem gondoltak azok a törvényhatósági bizottsági tagok sem, akik megszavazták a házbérfilléreket.

Annakidején éppen Nagyvárad város közgyűlésén emelkedtek erős hangok az ellen, hogy a vízdíjakat is adó alá vonják a rámutatnak annak igazságtalanságára.

A házbérfillérek tárgyalásánál nem tett szó arról, hogy a vízdíjak után is kivetik a házbérfillért.

A városi törvényhatósági bizottságában bizonyára akadnak, akik ezt szóvá teszik a törvényhatóságban.

HIREK

* A városi szeszifőző ügye. Nagyvárad város tanácsát most a központi városi szeszifőző felállításának a dolga foglalkoztatja. A város Fugyivásárhelyen, Mezőtelegrádon és Harangmező, mint nagy gyümölcsstermő központokon beváltó hivatalokat szeszifőzők felállításai. Az erre vonatkozó bejelentést azonban, bizonyára személyzeti okokból, a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság nem vette tudomásul. A városi tanács tegnapi ülésén foglalkozott a kérdéssel s mivel a városi szeszifőző üzemére nagy fontossággal bír a kérdéses beváltó hivatalok létesítése, elhatározta, hogy újból írt a kir. pénzügyigazgatósághoz, amelyben rámutat, hogy a beváltó hivatalok felállítását csak egyszerűen be kell jelenteni a pénzügyigazgatóságnak. Kéri, hogy az előbbi határozatot semmisítse meg a pénzügyigazgatóság, ha pedig erre nem hajlandó, a városi íratát felterjesztésnek vegye a kir. pénzügyigazgatóság s terjessze fel a pénzügyminiszterhez.

* A Kuria visszaküldi a gyoraitott ügyeket. Budapesti tudósítók jelelti: A Kuria az új gyoraitott eljárásra vonatkozó ügyeket visszaküldi a törvénysségekhez, hogy a felek újabb semmisségi pászokot teheszenek.

* Mazurek Gyula egészséges. Mazurek Gyula dr. püspöki asszony néhány hónappal ezelőtt súlyos betegsége miatt, mellhártyagyulladás következményeként operációt végeztetett rajta. A műtét sikerült s a fiatal, tehetséges és nagyjövőjű pap isten segédelpével visszanyerte egészségét s tegnap Nagyváradra érkezett, ismerősei és barátai nagy öröme.

* Rekvium Szatmárcsányi püspökért. B. e. Szatmárcsányi Pál püspök halálának tegnap volt évfordulója; ez alkalommal a székesgyházban rekvium volt, melyet Spett Gyula praebus karunk mondott.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király László Fülöp 37. gy. e.-beli főhadnagyot, Tóth Béla 37. bel. és Herthar Agost 101. gy. e. bel. tart. főhadnagyokat, és Simon Miklós 37. gy. e. bel. tart. hadnagyot a 3. osztály hadi kitüntetés érdemkeresztjével, továbbá Krammer Ferenc 101. gy. e.-beli századost és Fodor József 37. gy. e. bel. hadnagyot az újlagos legfelső díjazás elismerésével tüntette ki.

* A Biharmegyei és Nagyvárad Nővédő Egyesület bizottsági ülése. A Biharmegyei és Nagyvárad Nővédő Egyesület tegnap bizottsági ülést tartott óv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné elnökelelele. Elhatározta, hogy a közgyűlést augusztus 26-án fogják megtartani. Azután a tárgysorozatot megvitatták után az ülés véget ért.

* Nyers cukrot kap a közönség. Rimler Károly polgármestert az iránt kereste meg a Cukor központ, hogy szeptember hónapjától kezdve csak nyers cukrot kaphat Nagyvárad város közönsége, mivel nincs megfelelő szénmanóvesség arra a célra, hogy a cukorgyárak a nyers cukrot finomíthassák. Kéri a polgármester választását, hogy igényli-e Nagyvárad város közönsége részére a nyers cukrot, mert más nem áll rendelkezésre. A polgármester azonnal választott, hogy ha más nincs, Nagyvárad elfogadja a nyers cukrot is, ha máshon nem lehet jutni. Tehát szeptembertől csak finomított, nyers cukrot kapunk. Az augusztusi járandóságot azonban még rendszeres cukorból kapja a közönség; legcap még tér szekeirrel hordják a süvegcs cukrot az ólmezési ügyosztály raktárába.

* Megszűnnek augusztus 15-én a fürdővonatok. Ugy volt, hogy október 1-ig közlekednek a fürdővonatok, amelyekre hogy szükség van, mutatja az, hogy hétköznap is mefojva jönnek be az állomásra. A vasút érdekei szempontjából a fürdővonatok, mint érdektelnek, augusztus 15-én megszűnnek s a közönség a Rontó állomáson megálló helyeszi vasútra lesz utalva.

* Főnyeremény — egy edlt magac. Vasárnapon egy hétre, a 16 19 én érdekes népművelési lesz a Püspökfürdőben. Ugyan ünnepély, amit a mai arága világban igazán ritkaság számra megy. Komcsik Alajos a fürdő áldozatkész hárlója, az ünnepély sikere érdekében legelsőrangú művészi erőkről gondolkodott. Lesz kabaré, tánc előny és katonazené, virágcsata, konfetti, szépségverseny és az elmaradhatatlan tombola. Öletes és kellemes újítás, hogy tombola nyeremények gyanánt ételmezeseket és palackos borokat fogunk kínálni. A főnyeremény pedig egy egész edlt malac lesz. A még ismeretlen szerencsés nyerőnek előre a jóívóvágyat kívánunk!

* Házasság. F. hó 4 én délután 1/4 1 óra or esküvő volt Budapesten a Ferencvárosi plebánia templomban. Nemes Mártonffy Barnabás örösszékéli földbirtokos, nemes Mártonffy Gyula földbirtokos és néhai neje Szaukán Idália, ezette oltárhoz ebelswaldi Siegler Dórá, ebelswaldi Siegler Konrad és kir. asszernagyok, a kolozsvári honvédkerület parancsnokának és néhai daruváti Kacsokch Ilona leányát. Az esküvő a háborus viszonyokra való tekintettel a legszűkebb családi körben folyt le.

* Nők mint telefon-rendezők.

Különböző hadi cökéből posta-távírda hívtalaim férfi létszáma annyira megcsappant, hogy a fontosabb munkaköröket, így a távbeszélő rendezői teendőket is női munkásokra kell bíznom. Mintán a nagyközönség megszokta, hogy pantszok vagy felszólalások esetén a távbeszélő rendezői munkakörben férfi tisztviselők álljanak rendelkezésre — a félreértéseket kikerülendő — tudatom, hogy a helyi távbeszélő rendezői teendőkkel a mai napól kezdődőleg 2 női munkásot bízom meg. Ha tehát jövőre, a helyi távbeszélő rendezői munkakörben a gépnél nem férfi, hanem női hang jelentkezik, az a körülmény senkit meg ne tévesszen, mert megvagyok győződve, hogy a megbízott és alaposan kiképzett női munkások lelkiismeretesen fogják a rájuk váró nehéz teendőket elvégezni. Nagyvárad, 1917. augusztus 8. Siket Traján m. kir. posta és távírda fő igazgató.

* Szülői tisztelet Sályiban. A napokban feltűnőet keltő véres perpatvar történt Biharsályiban. Gyuró József, a falu egyik öreg gardija a kertbe ment, hogy a disznóknak hullott szilvát szedje. Ekkorben leánya Pandur Andrásné holmi ellenvetéskel tette a szilva ezadás ellen, amiből heves szövitte támadt. A vitának az lett a vége, hogy Pandurné neki támadt apjának és pedig olyan szilaj módon, hogy az öreg véres koponyával mecskült a kertből. Az öreg embernek 68 éves felettsége is vésél mére kelt, súlyos szavakkal illette leányát, aki keres édes apjával szemben a fattleges ségre vetemedt. Pandurné azonban olyan fából van faragva, hogy a sejtát édes anyját sem sokra tekinti, neki támadt az öreg asszonynak és addig vart, amíg vérbe borult fejjel lerogyott a földre. Az öreg Gyurónét most a Biharmegyei közkórházban ápolják, a szülői tisztelet sutba dobó Pandurné ellen pedig megindult az eljárás.

* Házvezetőnőnek ajánkozik plebániára külső és belső gazdálkodás-az eljárás nő. Nem nagy fizetésre, inkább jó bánásmóddal reflektál. Címe: Szabó Vera. Ujzaged, sport pálya mellett.

* Vidékre kissebb háznai gazdasszonyi állást keres öz. gépésné. Cím: Batory Zoltánné Nagyvárad, Satarovszky u. 23.

* Eladó Bethlen és Kaszárnya-utca sarán egy italméressel ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer-tér 2.

* 10 butorozott utcai szoba. A Zöldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy égyas szoba havonként 50 korona, két égyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14—00.

* Több darab föld a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer tér.

* **Kiadó** Rimóczy-utca 11. sz. há-
 benn bejárattal az Ezredóvi emlék-tér felől is,
 a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba,
 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal.
 Értekezni lehet a Nagyváradi Takarékpénz-
 társban, Teleky-utca.

Legújabb táviratok.

23 ezer tonna.

Budapest, augusztus 8. (Saját tu-
 dósítónktól) Berlinből a Wolff ügy-
 nökség jelenti: Az angol csatornában
 és az Atlanti Océánon 23 ezer bruttó
 tonnát súlyosították el.

Esti német jelentés.

Budapest, augusztus 8. (Saját tudó-
 sítónktól.) Berlinből a Wolff ügy-
 nökség jelenti:

Flandriában időnként erős tűz-
 harc. Keletről eddig nem érkezett
 jelentés.

**A birodalmi kancellár
 a fronton.**

Budapest, augusztus 8. (Saját tudósítónk-
 tól.) Berlinből a Wolff ügynökség jelenti: A
 birodalmi kancellár ma a frontra fog utazni,
 ugyancsak Helfferich államtitkár is.

Igazságszolgáltatás.

**Itélőhirdetés Márkus Bernát
 bűnügyében.** Ember Géza táblabíró el-
 nöklésével működő gyűlölt ötös tanácsban
 hirdették ki Márkus Bernát és társai elotti a
 királyi Kuria ítéletét, amely Márkus Bernát-
 ot hadilódok ellen elkövetett szállítási visz-
 zaszólás vétségéért egy évi, megvesztegetés
 vétségéért 3 havi fogságra ítélte. Az ötös
 tanács (tagjai: Vajnovszky Vince, Persa Fe-
 rencs dr., Nagy Béla dr., Virápi Lajos és
 Scheslyés Sándor dr. jegyző) ésszünetesül 1
 év 1 hó és 2 hóra terjedő fogságot szabott
 ki. Weiss Géza és Schwarz Márk büntetése
 jogerős. Védők voltak: Fried János dr. és
 Kabos Béla dr.

Rozsák a táblán. A királyi ítélő
 tábla az Harmathy Károly kuriai bíró el-
 nöklésével ítélkező tanácsban elő került Rozsa
 Károly és társai bűnügye. Rozsa Károlyt és
 Rozsa Sándort, a két jelen betört elítélte a
 törvényszék Weinberger Lajos másodigaz-
 ságó vilálgatás kifosztásáért és pedig Borost
 10 havi börtönre, Rézes Sándort két és fél
 évi fogságra, Kovács Mária országot pedig
 4 havi fogságra. A királyi tábla az ítélet
 felolvasása és Gáspár Miksa dr. védelme
 után a törvényszék ítéletét helybenhagyta. A
 vádat Baróthy Pál főügyészhelyettes képvisel-
 te. A tanács tagjai voltak: Böhm Jenő
 és Gálbory József táblabírók, jegyző: Kat-
 lay György dr.

SZERKESZTOI POSTA.

"Több előfizető" aláírással egy gép-
 írásos levelet kaptunk, amelyre érdemben válaszol-
 nánk, ha:

1. az írójának lett volna bátorsága a nevét
 aláírni s nem a "több előfizető" kényelmes cég alól
 és óvatosan írógéppel nyilazgatna felénk;
2. ha a levél végén nem írta olyan sületlen-
 séget, melyből azt sejtjük, hogy az egész csak ugra-
 tás akart lenni. Máskor ügyesebben tessék megpró-
 bálni — és nyílt sisakkal!

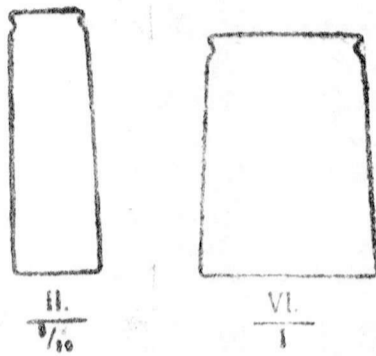
**VIGADÓ
 mozgó-
 színház**

Szombat, vasárnap
 Új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉ.

HETI ÁRJEGYZÉK:

**Befőttés és uborkás üvegek
 megérkeztek
 minden kivétel és nagyságban
 Eladás nagyban és kicsinyben.**

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . —26
- Borospohár finom csiszolt üvegből . . . —22
- Söröspohár finom csiszolt üvegből . . . —30
- Vizeskancsó finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Cukortartó színes finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből . . . 3—
- Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből . . . 5—
- Vizeskészlet színes finom aranyozással . . . 5—
- Boroskészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Söröskészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Likörkészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Tészta készlet finom majolika színezéssel . . . 5—
- Kávékészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Teakészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Mocakészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Mosdókészlet színes finom diszítéssel . . . 12—
- Ebédőkészlet színes finom aranyozással . . . 40—

**Szent Antal szobrok, Mária
 szobrok, Szentelt víztartók
 minden kivételben kaphatók.**

**Megérkeztek
 Konyha felszerelési áruk.
 Főzőedények.
 Táblaüveg. Porcellánárak.
 Répkeretezés művészies
 kivételben. Ablaküvegezés!**

KOMLÓS TESTVÉREK
 üveg és porcellán nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám 372.

Főszerkesztő: DR. KRÓGER ALADÁR
 Felelős szerkesztő: DR. PAPP KÁROLY

3 napig!

Barátky Gyula
 hentes és mészáros.

**Nálam marhahus 7 K
 60 fill.-ért, maximális
 áron alul 60 fillérrel
 kapható.**

Csengeri-utca 19. szám és Ve-
 lencei, Gyár-utca 31. szám alatt.

Önkéntes árverés.

A megboldogult Bérczy Imre élesdi
 volt főszolgabíró hagyatékához tar-
 tozó ingóságok és pedig 9 hl. faj
 óbor, több üres hordó és borosüve-
 gek, továbbá kocsik, hintók, szekér
 és szán hozzávaló szerszámokkal
 egy istálló felszerelések, cseléd szoba,
 mosókonyha és konyha berendezé-
 sek, több szoba butor és szőnyegek
 (smyrna és persa) és kisebb dísz
 és háztartási felszerelési tárgyak
 augusztus hó 18-án délután 2 órá-
 tól kezdődőleg megtartandó önkén-
 tes árverésen a főszolgabírói lakás-
 nál a legtöbbet ígérő részére kész-
 pénzben eladatni fognak.

Hogy mely tárgyak kerülnek el-
 adás alá Biharvármegye árvaszéki
 nyilvántartójánál meg tudható s e
 tárgyak Élesden a főszolgabírói la-
 kásnál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1917. augusztus 7.

Verner Kálmán
 árvaszéki elnök
 ügyis mint végrendeleti
 végrehajtó

**APOLLÓ
 mozgó-
 színház**

Csütörtökön
ALIBI
 dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

**URANIA
 mozgó-
 színház**

Csütörtökön
A törösvári bírtok
 dráma 5 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

**Betűszedő tanulóknak
 fiu és berakó tanuló-
 nak leány fizetéssel
 felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnali szállítunk.

Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeptő, miteszer és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádgos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramfonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Guszláv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

IZSÁK LIDIA

Előrendelő
szükséglet

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szépligetben
művésznőnek egy-
déli 10. és 11. utca.
Tisztításokat és átalakításokat vállalunk.
Fűzők merőlt után a
legrövidebb idő alatt
elkészítetnek.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter
számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BANYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő.
Telefonszám 14-55.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Fekete-Győrösön Tenke
mellett 134 kishold föld
tanyával és belsőséggel,
melyen szép és megfelelő
lakás van, szabad kézből
eladó.

Értékesítési Nagyváradon az
Általános Takarékpénztárnál.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz-források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvízzel, uszástanfolyam, napfürdő, homokkúra. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.